

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl při hlavním líčení dne 12. června 2024 v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Liborem Holým a přísedících JUDr. Marie Českové a Bc. Tomáše Lahody

takto:

I. Podle § 206b odst. 3 ve spojení s § 314q odst. 3,4,5, § 314r zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále je „tr.ř.“ či „trestní řád“) soud **schvaluje dohodu o vině a trestu** sjednanou dne 12. června 2024 v Praze mezi státním zástupcem Městského státního zastupitelství v Praze JUDr. Petrem Bošem, na straně jedné a obžalovaným M. H., nar. Xxx v xxx, instalačním technikem, trvale bytem xxx, t.č. ve Vazební věznici a xxx, zastoupený obhájkyň Mgr. Ivanou Jarolímovou, advokátkou č. ev. ČAK 19406,

na straně druhé, ve znění uvedeném pod bodem II. výroku tohoto rozsudku.

II.

Obžalovaný:

M. H., nar. Xxx v xxx, instalační technik, trvale bytem xxx, t.č. ve Vazební věznici a xxx

je vinen, že

dne xxx kolem 16.00 hodin na xxx, v baru xxx, za přítomnosti hostů na místě veřejnosti přístupném, se pod vlivem alkoholu dostal do verbálního konfliktu s poškozeným R. M., nar. xxx, následovala fyzická potyčka, při které poškozený chytil obviněného za vousy, načež obviněný vytáhl levou rukou zpoza opasku nůž o délce čepele 24,5 cm a velkou intenzitou jednou bodl poškozeného do střední části hrudníku u hrudní kosti, čímž mu způsobil bodnou ránu s vbodem délky 4,5 cm a bodným kanálem probíhajícím zperedu dozadu o délce 7 cm, čímž došlo k průbodů

středního laloku pravé plíce, osrdečníku, srdce a hrudní srdečnice, přičemž utrpěným zraněním poškozený R. M. během několika minut i přes poskytnutou zdravotní pomoc na místě podlehl

tedy:

- jednak jiného úmyslně usmrtil,
- jednak se veřejně a na místě veřejnosti přístupném dopustil výtržnosti tím, že napadl jiného.

čímž spáchal

jednak zločin vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku,

jednak přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku.

a odsuzuje se

za shora uvedený zvláště závažný zločin podle § 140 odst. 1 ve spojení s § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 10 (deseti) let.

Podle § 56 odst. 2, písm. a), odst. 3 trestního zákoníku se pro výkon uloženého trestu zařazuje do věznice s ostrahou.

Podle § 70 odst. 2, písm. a) trestního zákoníku se ukládá trest propadnutí věci, a sice nože o délce čepele 24,5 cm.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný M. H., nar. Xxx v xxx, trvale bytem xxx povinen na náhradu škody uhradit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, IČ: 41197518 částku ve výši 12 779 Kč.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný M. H., nar. Xxx v xxx, trvale bytem xxx povinen na náhradu nemajetkové újmy uhradit poškozeným:

- 1) M. M., nar. xxx, (adresa skryta podle § 55 odst. 1, písm. c) trestního řádu)
- 2) Z. M., nar. xxx, (adresa skryta podle § 55 odst. 1, písm. c) trestního řádu)
- 3) P. K., nar. xxx, (adresa skryta podle § 55 odst. 1, písm. c) trestního řádu)

každému částku ve výši: 300 000 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení ode dne 12. 6. 2024 do zaplacení, přičemž zákonná výše úroku z prodlení odpovídá dle nařízení vlády č. 351/2013 Sb., tedy ve výši repo sazby ČNB platné pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení zvýšení o 8 procentních bodů, a to ročně až do zaplacení.

Podle § 229 odst. 2 tr. řádu se poškození se zbytky svých nároků odkazují na řízení ve věcech občanskoprávních.

Odůvodnění:

1. Na obžalovaného M.a H. byla dne 15. 5. 2024 státním zástupcem Městského státního zastupitelství v Praze podána obžaloba pro spáchání zvláště závažného zločinu vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku a přečinu výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, kterých se měl obžalovaný dopustit ve výroku rozsudku popsáním jednáním.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.

2. Při hlavním líčení došlo mezi státním zástupcem a obžalovaným ke sjednání dohody o vině a trestu, jejíž obsah (popis skutku) odpovídal podané obžalobě. Trest, jež měl být uložen obžalovanému, byl touto dohodou sjednán ve výši 10 let odnětí svobody se zařazením pro jeho výkon do věznice s ostrahou. Co se týče náhrady škody poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, nebylo mezi stranami sporu o oprávněnosti ani výši uplatněného nároku. Ohledně náhrady nemajetkové újmy poškozeným M. a Z. M. a P. K. nebyla dohoda mezi stranami uzavírána a výši této náhrady tak strany ponechaly na úvaze soudu.
3. Obžalovaný při hlavním líčení vyjádřil, že rozumí sjednané dohodě o vině a trestu, zejména že je mu zřejmé, co tvoří podstatu skutku, který je mu kladen za vinu, jaká je jeho právní kvalifikace a jaké trestní sazby zákon stanoví za trestné činy, které jsou v pospaném skutku v dohodě o vině a trestu spatřovány, a pro které bylo zahájeno trestní stíhání. Dále obviněný prohlásil, že spáchal skutek, pro který je stíhán, toto učinil dobrovolně a bez nátlaku a byl poučen o svých právech na obhajobu. Rovněž výslovně uvedl, že jsou mu známy všechny důsledky sjednání dohody o vině a trestu, zejména že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení a práva podat odvolání proti rozsudku, kterým by soud dohodu o vině a trestu schválil, s výjimkou, že takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce soudu navrhl.
4. Soud neshledal, že by podle ustanovení § 314r odst. 2 trestního řádu samotná dohoda o vině a trestu uzavřená mezi výše uvedenými stranami byla nesprávná nebo nepřiměřená z hlediska souladu se zjištěným skutkovým stavem nebo z hlediska druhu a výše navrženého trestu.
5. **Při hodnocení shora uvedeného se soud nutně zaobíral otázkou právní kvalifikace skutku.** Jednání obžalovaného bylo obžalobou kvalifikováno jednak jako zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku a jednak jako přečin výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, přičemž tuto právní kvalifikaci lze považovat za přílehavou.
6. Při svých úvahách soud nejprve hodnotil, zda v projednávaném případě nebyla naplněna některá z okolností vylučujících protiprávnost, konkrétně pak zejména nutná obrana, nicméně při hodnocení správnosti uzavřené dohody o vině a trestu dospěl k závěru, že nutné obraně ničeho nenasvědčuje. Podmínky nutné obrany jsou uvedeny v § 29 trestního zákoníku, který stanoví, že čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem. Podle odst. 2 téhož ustanovení nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.
7. V projednávané věci ze spisového materiálu vyplývá, že útok poškozeného na osobu obžalovaného spočíval v chycení za vousy a táhnutí obžalovaného z jeho pozice. Takové jednání nelze zhodnotit jako útok, proti kterému by bylo možné připustit použití loveckého nože o délce čepele 24,5 cm, obzvláště pak takovým způsobem, jaký zvolil obžalovaný, tedy ranou velké intenzity směřovanou na hrudník a srdce poškozeného. Taková reakce obžalovaného je totiž zcela zjevně nepřiměřená popisovanému útoku, a to i s přihlédnutím k ostatním okolnostem případu. Obžalovaný se totiž podle jeho jednání před samotným činem po celou dobu projevoval, jako by neměl z poškozeného strach. Naopak podle spisového materiálu vystupoval tak, že se fyzickému konfliktu minimálně nebrání. Podle slov obžalovaného to byl právě on, kdo první přistoupil k fyzické potyčce s poškozeným. Obžalovaný totiž uvedl, že šel proti poškozenému, chytil ho za krk, trochu ho poškrtl a pak ho nechal být. Ani postava obžalovaného, kterou soud zhodnotil jak z fotografií založených ve spisovém materiálu, tak i při hlavním líčení, nebyla v zásadním nepoměru oproti postavě poškozeného, též zachyceného na fotografiích ve spise, se kterým byl

obžalovaný i stejně starý. Za takových okolností tedy případné úvahy o vyloučení trestní odpovědnosti obžalovaného nejsou na místě.

8. Jelikož byl obžalovaný v době spáchání skutku pod vlivem omamných látek (THC) a alkoholu, zabýval se soud také jeho přičetností. Podle znaleckého posudku z oboru psychiatrie a klinické psychologie č. 3714/2023 a 1665/2023 zpracovaného Prof. PhDr. Petrem Weisssem, Ph.D., DSc. a MUDr. Danou Dufkovou však byly v důsledku požití THC a alkoholu rozpoznávací a ovládací schopnosti obžalovaného v době spáchání činu sníženy pouze nepodstatně, forenzně nevýznamnou měrou. Nelze tedy usuzovat ani na vyloučení trestní odpovědnosti obžalovaného v tomto smyslu.
9. Dále se soud zabýval tím, zda by nebylo možné jednání obžalovaného kvalifikovat jako jiný, méně závažný trestný čin. V této souvislosti soud zvažoval možnost použití skutkové podstaty trestného činu těžké ublížení na zdraví s následkem smrti podle § 145 odst. 1, 3 trestního zákoníku nebo privilegovaných skutkových podstat trestného činu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3, 5 trestního zákoníku či zabití podle § 141 odst. 1 trestního zákoníku. Ani v této souvislosti však po přezkoumání celého spisového materiálu nedospěl k závěru, že by, i v případě provedení dokazování při hlavním líčení, bylo možné jednání obžalovaného kvalifikovat odlišně oproti podané obžalobě, potažmo dohody o vině a trestu.
10. Podle § 141 a § 146a trestního zákoníku je totiž spáchání trestného činu zabití nebo ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podmíněno silným rozrušením pachatele v době činu, které vyvolal strach, úlek, zmatek nebo jiné omluvitelné hnutí mysli pachatele, anebo vyžaduje předchozí zavrženíhodné jednání poškozeného.
11. Podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 793/2010, je silné rozrušení duševní stav, v němž pachatel jak vnitřně, tak zpravidla i navenek vykazuje značné emoční vzrušení či neklid, které ovlivňují jeho další jednání a projevují se v průběhu činu. K tomu, aby se mohlo jednat o stav silného rozrušení pachatele trestného činu zabití ve smyslu § 141 odst. 1 trestního zákoníku, musí být dán mimořádně intenzivní podnět, neboť ten musí v pachateli vyvolat vystupňované emotivní prožitky, které sice nutně neovlivňují přičetnost, ale vedou ke značnému zúžení vědomí pachatele a k oslabení jeho zábran.
12. Ze spisového materiálu je zřejmé, že spor obžalovaného s poškozeným trval delší dobu, během které dokonce poškozený z místa činu odešel a opět se vrátil. Celý konflikt byl původně spíše verbálního charakteru a gradoval postupně z předchozí slovní rozepře. Obžalovaný se během této slovní přetlakování poškozenému vyjadřoval ve smyslu, že se nepere, že zabíjí, že poškozeného přišpendlí na dveře nebo že odjede v rakvi, současně také jako první přistoupil k fyzickému střetu s poškozeným, byť tohoto jednání následně zanechal. Za takové situace tak nelze uvažovat o silném rozrušení obžalovaného v době činu způsobeném úlekem, strachem či jiným omluvitelným hnutím mysli, neboť je evidentní, že byl obžalovaný na fyzické pokračování sporu připraven a zřejmě mu šel spíše naproti. Zmatek pak v době činu na místě nebyl, resp. byl zřejmě vyvolán až samotným činem.
13. Stejně tak nelze předchozí jednání poškozeného považovat za zavrženíhodné ve smyslu § 141 (či § 146a) trestního zákoníku. Míra negativního charakteru takového provokujícího jednání totiž musí být dle ustálené judikatury v odpovídajícím poměru ke značnému významu objektu skutkové podstaty zločinu zabití, jímž je lidský život. Mělo by tedy jít o úmyslné jednání poškozeného, které je mimořádně zlé, zraňující, ponižující nebo hrozící způsobením závažné újmy na právech, jde o jednání v příkrém rozporu s morálkou, svědčící o morální zvrhlosti, bezcitnosti, bezohledném sobectví a neúctě poškozeného k ostatním osobám nebo společnosti, přičemž výklad těchto pojmů musí být již z povahy zákonem chráněného zájmu spíše restriktivní. Při tom běžné verbální útoky ve formě

nadávek, spílání, zneuctění (dehonestace) apod., ale ani obvyklé fyzické napadání a spory (políčky, strkanice, povalení na zem atd.) nelze za zavrženíhodné jednání ve smyslu ustanovení § 141 odst. 1 trestního zákoníku považovat (k tomu viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 793/2010, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 3 Tdo 1104/2011, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. 8 Tdo 1115/2010 nebo nález Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2012, sp. zn. III. ÚS 284/12). Napadení obžalovaného poškozeným v této věci tak, jak ze spisového materiálu vyplývá, tedy předchozí vzájemné nadávky, chycení obžalovaného za vousy a táhnutí pryč, nemohlo vést ke kvalifikaci skutku ani jednou z uvedených privilegovaných skutkových podstat, neboť toto jednání poškozeného již z popisované intenzity nemohlo vést k "pochopitelnému" použití nože obžalovaným a zasazení již od počátku zjevně smrtelné bodné rány.

14. Vzhledem k velké intenzitě rány, kterou obžalovaný poškozenému zasadil, byť byla pouze jedna, k umístění této rány do oblasti hrudníku přesně směrem k srdci, plíci či dalším životně důležitým orgánům a k povaze zbraně, jež obžalovaný k útoku užil, tj. 24,5 cm dlouhý, poměrně masivní, ostrý a špičatý nůž, soud zhodnotil, že je dán též tzv. smrtící úmysl obžalovaného a není proto na místě jeho jednání posoudit jako některou ze skutkových podstat trestného činu ublížení na zdraví s následkem smrti. Tomuto závěru nasvědčuje i chování obžalovaného před a po spáchání skutku. Obžalovaný poškozenému od počátku naznačoval, že ho případně může zabít. Po činu si pak obžalovaný pořídil fotografii poškozeného pokrytého krví, přičemž tvrdil, že se to stalo omylem. Být takové jednání obžalovaného nepovažuje soud za usvědčující, jelikož uvedené výhrůžky nemusel myslet vážně a fotografii poškozeného mohl pořádit v určitém šoku, je k němu třeba při posouzení úmyslu obžalovaného přeci jen také přihlídnout.
15. **Co se týče navrhovaného trestu**, ani v tomto ohledu soud nezjistil nepřiměřenost předmětné dohody. Vzhledem k tomu, že obžalovaný svým jednáním naplnil skutkové podstaty dvou trestných činů, je skutečně na místě v dohodě sjednaný postup dle § 43 odst. 1 trestního zákoníku, tedy uložení trestu úhrnného. Tento byl mezi státním zástupcem a obžalovaným sjednán na samé spodní hranici zákonné trestní sazby činu nejprísněji trestného, která v daném případě činí 10 až 18 let. Takový trest soud nepovažoval za nepřiměřený především s přihlédnutím k osobě obžalovaného, který je osobou bez trestní minulosti. V opisu z evidence rejstříku trestů nemá obžalovaný žádný záznam. V opisu z evidence přestupků má sice obžalovaný dva záznamy z roku 2020, tyto se nicméně týkají užívání alkoholických nápojů anebo jiných návykových látek, kdy v jednom případě obžalovaný ovlivněn těmito látkami na veřejnosti nebo na místě veřejnosti přístupném nosil nebo manipuloval se zbraní a ve druhé případě neoprávněně přechovával návykovou látku v malém množství pro vlastní potřebu. Z tohoto přestupkového jednání tedy nevyplývá žádná předchozí agresivita obžalovaného nebo jeho zásadní společenská nebezpečnost. Jiné negativní skutečnosti nebyly k osobě obžalovaného zjištěny. Naopak se jedná o osobu dlouhodobě řádně zaměstnanou, za kterou byl její zaměstnavatel ochoten poskytnout záruku ve smyslu § 73 odst. 1 písm. a) trestního řádu. Podle již zmíněného znaleckého posudku z oboru psychiatrie a klinické psychologie navíc obžalovaný netrpí žádnou poruchou zdraví, která by jej činila nebezpečným na svobodě, není osobou primárně agresivní, jeho úroveň ovládnutí agresivity je průměrná a možnosti jeho resocializace lze hodnotit jako nadějně. Stejně tak obžalovaný po celou dobu trestního řízení spolupracoval s orgány činnými v trestním řízení. Uložený trest se tedy soudu nejeví jako nepřiměřeně nízký. Zároveň jej ale nepovažuje ani za nepřiměřeně vysoký, přičemž v daném případě zvážil i možnost aplikace ustanovení § 58 trestního zákoníku o mimořádném snížení trestu odnětí svobody. Již vzhledem k povaze spáchaného jednání, kdy došlo k úmyslnému

usmrcení zdravého člověka v produktivním věku, však nemá za to, že by byl tento postup u obžalovaného na místě.

16. Zařazení obžalovaného pro výkon trestu odnětí svobody do věznice s ostrahou soud též považuje přiměřené osobě obžalovaného. Ačkoliv se obžalovaný dopustil velmi závažného trestného činu, jeví se toto jeho jednání spíše jako exces z jeho dosud celkem řádného vedení života. Obžalovaný při svém požadavku o jeho zařazení do věznice s ostrahou projevil především přání ve výkonu trestu odnětí svobody pracovat (je vyučený jako elektrikář), přičemž jeho pracovní zařazení pro něj bude v daném typu věznice dostupnější. Za situace, kdy je obžalovaný již aktuálně nemajetný, má vyživovací povinnost k synovi a v případě nabytí právní moci tohoto rozhodnutí mu vznikne též povinnost k náhradě škody, nemajetkové újmy i nákladů výkonu trestu, lze ujednání mezi ním a státním zástupce o jeho zařazení do tohoto typu věznice považovat za přiměřené a zcela dostatečné. Takový postup povede obžalovaného, který není v zásadě společensky nebezpečným, k udržení jeho pracovních návyků a umožní mu i jeho snazší návrat do běžného života po jeho případném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.
17. Ohledně sjednaného trestu tak soud státnímu zástupci a obžalovanému sdělil toliko „výhradu“ respektive dotázal se, zda neměly či nemají strany v úmyslu dohodnout se v rámci ukládaného trestu též na tom, jakým způsobem bude naloženo s vražednou zbraní, neboť v případě, že by jí již nebylo k řízení třeba, muselo by o ní být následně jako o věci zajištěné k důkazním účelům určitým způsobem rozhodnuto. Státní zástupce a obžalovaný se tedy na základě tohoto podnětu soudu dohodli též na uložení trestu propadnutí věci – nože, který obžalovaný ke spáchání skutku použil – a navrhli schválení dohody o vině a trestu v tomto novém znění.
18. Vzhledem k výše uvedenému dospěl soud k závěru, že jsou zde dány podmínky ustanovení § 314r odst. 4 trestního řádu ke schválení dohody o vině a trestu, a proto rozhodl odsuzujícím rozsudkem, kterým schválil předmětnou dohodu o vině a trestu sjednanou dne 12. 6. 2024 mezi státním zástupcem a obžalovaným zastoupeným obhájkyňou, a to ve znění uvedeném ve výroku tohoto rozsudku.
19. **Ohledně náhrady škody a nemajetkové újmy** jednotlivým poškozeným pak soud rozhodl mimo sjednanou dohodu o vině a trestu. Vzhledem ke schválení uzavřené dohody o vině a trestu nebylo ve věci prováděno dokazování a soud tak při svém rozhodnutí vycházel pouze z obsahu spisového materiálu. O tomto byli obžalovaný, státní zástupce i zmocněnec poškozených řádně poučeni.
20. K trestnímu řízení se připojila jednak poškozená Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky s nárokem na náhradu škody ve výši 12 779 Kč. Tato částka představuje výši nákladů za výjezd rychlé záchrané služby a poskytnutí neodkladné přednemocniční péče poškozenému R. M.. Svůj nárok poškozená VZP uplatnila řádně a včas, přičemž jeho výši doložila vyúčtováním zdravotní péče. S ohledem na to má soud uplatněný nárok poškozené VZP na náhradu škody v uvedené výši za důvodný a prokázaný, v návaznosti na což podle § 228 odst. 1 trestního řádu uložil obžalovanému uvedenou částku jako náhradu škody poškozené VZP zaplatit.
21. Dále se k trestnímu řízení s nárokem na náhradu nemajetkové újmy podáním ze dne 27. 5. 2024 připojili rodinní příslušníci poškozeného (dále „zemřelého“) R. M., konkrétně jeho matka M. M., nar. xxx, otec Z. M., nar. xxx a sestra P. K., nar. xxx, každý s částkou 500 000 Kč. Uvedenou částku každý z poškozených požaduje jako náhradu za způsobené duševní útrapy. Poškození své nároky odůvodnili především tím, že mezi nimi a zemřelým existoval velmi silný mezilidský vztah daný nikoliv pouze blízkým pokrevním příbuzenstvím, ale též citovou blízkostí. V důsledku jeho smrti pocítují strádání a

diskomfort. Zdůraznili, že obžalovaný jednal v daném případě úmyslně a chladnokrevně. Konstatovali, že ze strany obžalovaného nedošlo k žádné kompenzaci, nebo nabídce k ní, a že omluvné dopisy nepovažují za jakékoliv vyvážení jejich útrap. Současně poškození odkázali na judikaturu dostupnou na webových stránkách www.datanu.cz (nikoliv na konkrétní rozhodnutí) a na příslušné zákonné ustanovení. Všichni tři poškození k návrhu připojili též prohlášení o dopadech trestného činu na jejich osobu.

22. Poškozená M. M. v prohlášení uvedla, že ztráta jejího syna představuje velkou citovou újmu, kterou nelze odčinit. Ponese si ji do konce svého života. Nikdy se nevyrovná s tím, že jí syn odešel násilnou smrtí. Každodenní vzpomínky na jejího syna jí způsobují velké trauma a pláč.
23. Poškozený Z. M. v prohlášení sdělil, že je mnohem citlivější a má záchvaty vzteku. Změnilo se jeho chování. Pláče u filmů. Dívá se na videa se synem a u toho na něj vzpomíná. Některé věci syna, které má doma, musel schovat, protože je mu při pohledu na ně smutno. Když syn ještě žil, tak měl poškozený nastaveného budíka, aby mu zavolał. Byli pořád v kontaktu. Měli toho hodně společného, byli oba z oboru, dva roky spolu žili v bytě v Praze. Zemřelému bylo jen xxx let. Poškozený má pocit, že mu skončila půlka života. Nikdy si na to nezvykne. Po smrti syna bral asi měsíc a půl xxx. Vysadil ho, aby na něm nebyl závislý. V noci se budí, má problém se spánkem, má úzkosti, klepe se, jako by měl zimnici, přestal chodit do hospody za chlapama. Je mu hůř, když si dá alkohol. Nikam moc nechodí, jen s přítelkyní občas za známými. Obžalovaný mu podle něj syna zapíchl jako nějaké práce nebo králíka. To mu nikdy neodpustí.
24. Poškozená P. K. v prohlášení mimo jiné vyličila, jak se o smrti bratra dozvěděla. Popsala, jaký dopad na ni smrt bratra měla, přičemž ji považuje za brutální. Den, kdy se o smrti bratra dozvěděla, se jí často promítá do denních činností. Měla pocit, jako by jí někdo vzal kus sebe. Jako zdravotní sestra se smrtí přichází do kontaktu často, ale v tomto momentu neměla žádnou sílu. Našla ji jen kvůli rodičům. Je pro ni těžké vidět, jak rodiče trpí ztrátou jejího bratra. Její rána se nikdy nezahojí. Se ztrátou bratra se nikdy nesmíří. Byl to pro ni šok. Uvědomuje si, že během pár minut může člověk ztratit život a je třeba vážit si každého dne. Popsala také těžkosti, které museli z důvodu smrti jejího bratra řešit, jako je oznamování této zprávy blízkým a vyklízení bytu po bratrovi. Bratra vnímala jako svého ochránce, měli spolu hezký vztah. Celou situaci intenzivně prožívá, není schopna svědomitě pracovat, má zlé sny. Dochází jednou týdně k psychoterapeutovi. Její otec má o ni nyní strach. Matka se nemůže vracet do místnosti v domě po babičce, kde zemřelý trávil volné chvíle.
25. V přípravném řízení byli všichni poškození vyslechnuti do protokolu o výslechu svědka. Ohledně vztahu se zemřelým poškozená K. vypověděla, že s ním byla naposledy osobně v kontaktu asi před půl rokem. Naposledy s ním mluvila asi 14 dní před smrtí. Smrt bratra poškozenou zasáhla, byť má vlastní rodinu a děti. Přišla o jediného sourozence a s tím se bude vyrovnávat ještě dlouho. Poškozený Z. M. popsal, jak se v minulosti se synem vídal. Uvedl, že spolu vycházeli moc dobře. Volali si obvykle čtyřikrát do týdne. Naposledy byl za synem v Praze a on mu pak jel nasekat dříví. Dne xxx mu k narozeninám něco vzal do Prahy. Po smrti syna nemůže spát. Vstává ve tři ráno. Změnil se, často brečí, cítí se slabý, ani na pivo nejde. Přišel o syna, nikdy to nepřejde. Poškozená M. M. nebyla při výslechu schopna popsat, jaký měla smrt jejího syna vliv na její život. Celou událost považuje za velkou újmu celé rodiny.
26. Ze spisového materiálu se podává, že většinu záležitostí spojených se smrtí R.a M. s policejním orgánem zařizovala sestra zemřelého, P. K. (viz např. č.l. 419, 461, 501, 515).

27. Z protokolu o ohledání věci - mobilního telefonu zemřelého – ze dne 14. 11. 2023 (č.l. 419 a 521), je patrná skutečnost, že sestra zemřelého předložila jeho mobilní telefon a zároveň znala jeho přístupové heslo, byť se jednalo o pin xxx. Dále je z něj zřejmé, že zemřelý byl se svým otcem naposledy v telefonickém kontaktu dne xxx (viz č.l. 459).
28. Co se týče poškozené K., ta do spisového materiálu přiložila též potvrzení o poskytování psychoterapie její osobě. Na tu má poškozená docházet na vlastní žádost a doporučení organizace xxx, se kterou spolupracuje. V době vystavení potvrzení bylo ujednáno 10 sezení.
29. Spisový materiál dále obsahuje kopie omluvných dopisů obžalovaného všem poškozeným (č.l. 535 – 537). Dopisy jsou psány vlastní rukou a obžalovaný v nich projevuje lítost nad celou situací a vyjadřuje poškozeným soustrast.
30. Podle § 2959 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“) při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
31. Jelikož zákon nestanoví žádná podrobnější kritéria pro stanovení konkrétní výše náhrady újmy, musel soud vycházet z vlastního uvážení s přihlédnutím k dosavadní judikатурní praxi. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018, *„Nejvyšší soud považuje za účelné pro praxi (soudní i mimosoudní) obdobně jako v Metodice k náhradě nemajetkové újmy na zdraví pro zajištění automatické valorizace náhrad vázat jejich vyčíslení na ukazatel průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného. Se zohledněním shora zmíněných souvislostí lze za základní částku náhrady považovat v případě nejbližších osob (manžel, rodiče, děti) dvacetinásobek průměrné mzdy (...) Takto nastavená základní částka je pak východiskem k další úvaze soudu o výši náhrady.“* Pokud by soud přistoupil k tomuto způsobu výpočtu, došel by k závěru, že základní částkou, ze které je třeba vycházet při stanovení nemajetkové újmy poškozených v této věci, je 806 440 Kč. Průměrná hrubá měsíční mzda za rok 2022 podle dat Českého statistického úřadu totiž činí 40 353 Kč (tzn. 20 x 40 353 Kč). Taková výše náhrady se však soudu s přihlédnutím ke všem okolnostem případu jevila jako nepřiměřeně vysoká. Navíc ji nežádali ani samotní poškození. Vypočtenou základní částku tedy soud sice vzal při rozhodnutí v úvahu, nicméně její použití bez dalšího v daném případě vyhodnotil jako nevhodné.
32. Jak plyne z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, při úvahách o výši náhrady nemajetkové újmy podle § 2959 o.z., která byla způsobena usmrcením osoby blízké v důsledku trestného činu spáchaného obžalovaným, je totiž třeba vycházet z principu proporcionality a zohledňovat okolnosti jak na straně pozůstalého poškozeného (zejména intenzitu jeho vztahu se zemřelým, věk pozůstalého i zemřelého, otázku jejich existenční závislosti a případné poskytnutí jiné satisfakce pozůstalému), tak i na straně obžalovaného (zejména jeho postoj k projednávané věci, dopad události do jeho duševní sféry a míru zavinění, eventuálně spoluzavinění usmrcené osoby). Majetkové poměry obžalovaného lze podle tohoto rozhodnutí vnímat toliko v tzv. moderačním významu tak, aby výše náhrady nepředstavovala pro obžalovaného likvidační důsledek. Přitom není možné zjišťovat pouze aktuální majetkové poměry obžalovaného, ale je nutno vzít zřetel i k jeho věku a z něj vyplývajícím předpokladům uhradit vzniklou újmu do budoucna za současného zachování možnosti vést snesitelný a důstojný život. V citovaném rozhodnutí pak Nejvyšší soud představil určité základní rozpětí náhrady nemajetkové újmy podle § 2959 o.z., a to ve výši mezi 240 000 Kč až 500 000 Kč pro skupinu citově nejbližších osob, jakými jsou rodiče, děti a manželé. Byť si je soud

vědom překotně se rozvíjející judikatury v tomto tématu a možnosti přiznávat poškozeným i vyšší částky náhrad, v předmětné věci přihlédl i k tomuto rozhodnutí a stanovenému rozmezí.

33. Při svém rozhodnutí tak na straně poškozených soud hodnotil intenzitu jejich vzájemného vztahu se zemřelým, kterou v daném případě zhodnotil jako standardní a zdravý vztah mezi rodiči resp. sestrou poškozeného. Zemřelý byl se všemi poškozenými v celkem pravidelném kontaktu, navštěvovali se nebo spolu pravidelně telefonovali. To dokládá skutečnost, že otec zemřelému telefonoval naposledy den před jeho smrtí, sestra zemřelého pak znala i jeho pin do mobilního telefonu, u matky měl zemřelý v domě po babičce místnost, kde, zřejmě spíše v minulosti, trávil volný čas. Přesto je však třeba zdůraznit, že zemřelý již byl středního věku, žil samostatně, nezávisle na poškozených, kteří věděli, že má i své „špatné chvíle“. Poškozená K. navíc uvedla, že má vlastní rodinu a děti. Současně nebyl ani jeden z poškozených na zemřelém finančně ani jinak existenčně závislý, ačkoliv si zřejmě určitou pomoc vzájemně poskytovali. Na tomto místě soud nicméně zdůrazňuje, že těmito úvahami ani v nejmenším nehodnotí kvalitu mezilidských vztahů v rodině poškozeného a moderační zásah soudu do přiznané výše nemajetkové újmy nelze zjednodušeně vykládat tak, že by poškozený byl o něco méně synem či bratrem, než kterým byl, či že by se měli poškození s tímto méně rádi než skutečně měli či že by se lidský život jednoho dal vyjádřit nižší peněžní částkou, než život druhého, když obecně lidský život je penězi neocenitelný a nenahraditelný. Přiznávaná peněžní částka v těchto případech má zejména usnadnit společné překonání těžké životní situace v rodině, a to i na úkor vlastních výdělečných či majetkových schopnostech, a to ať již zintenzivněnými návštěvami v rámci úzké i širší rodiny, uspokojení přirozené potřeby častějšího společného trávení volného času, a to i mimo místo bydliště poškozených včetně účasti na případných terapeutických či lázeňských pobytech.
34. Soud pak neshledal rozdíl mezi útrapami, které vytrpěli poškození M., tedy rodiče zemřelého, pro které bylo a je přirozeně velmi těžké přijmout, že přišli o svého syna, a útrapami, jež vytrpěla poškozená K., která má sice vlastní rodinu, nicméně ze spisového materiálu je patrné, že v mnoha věcech záležitost řešila s policejním orgánem právě ona a byla tak vystavena většímu stresu v těchto situacích. Navíc, jak sama poškozená K. uvedla, byla postavena do pozice, ve které musela být dostatečně silná, aby byla oporou svým rodičům. Z toho důvodu soud uzavřel, že všem třem poškozeným bude přiznána stejná částka.
35. Na straně obžalovaného pak soud hodnotil především jeho postoj k celé věci, kdy sice na první pohled působil poněkud rezervovaně, nicméně přesto již v přípravném řízení projevoval v dané věci lítost, zaslal poškozeným omluvné dopisy a celkově od počátku spolupracoval s orgány činnými v trestním řízení. Přesto je nutno připomenout, že se jednalo o úmyslné jednání, při kterém se obžalovaný určitému konfliktu se zemřelým nikterak nesnažil vyhnout. Stejně tak je ale třeba přihlédnout k tomu, že zemřelý měl na celém jednání také určitý podíl viny. Ze svědeckých výpovědí učiněných v přípravném řízení totiž vyplynulo, že zemřelý na místě činu předchozí hádku vyvolal a že si to chtěl s obžalovaným tzv. vyřídit, což odpovídá tomu, že k obžalovanému přistoupil, chytil jej za vousy a měl jej někam táhnout. Dopad události do duševní sféry obžalovaného nemohl soud pro nedostatek podkladů zhodnotit. Dále soud přihlédl k majetkovým poměrům obžalovaného, který je momentálně nemajetným a má vyživovací povinnost ke svému nezletilému synovi, která mu sice nebyla stanovena soudně, nicméně tato vzniká již ze zákona. Zároveň, byť byl typ věznice u obžalovaného přizpůsoben tak, aby mohl ve výkonu trestu odnětí svobody pracovat, nebude mít tento při výkonu uloženého trestu možnost zajištění si většího příjmu plně odpovídající jeho odborné kvalifikaci, ze kterého

by byl schopen svou povinnost k náhradě újmy rozumně splácet. O to spíše pak za situace, kdy byl poškozeným s jejich nárokem přiznán též úrok z prodlení, který může celou dlužnou částku do konce výkonu trestu zásadně navýšit.

36. Na základě shora uvedeného zvolil soud v daném případě jako základní částku pro výpočet náhrady újmy poškozených hodnotu 500 000 Kč, tedy nejvyšší částku stanovenou rozhodnutím Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, nicméně nižší, než k jaké by došel za použití rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018, která se soudu jevila i s ohledem na neprovádění dokazování a tedy pouze omezené podklady k rozhodnutí, jako nepřiměřeně vysoká. Stanovenou částku pak soud zvýšil o 20 % (+ 100 000 Kč) z důvodu nadstandardních vztahů zemřelého a poškozených. K většímu zvýšení soud nepřistoupil právě pro samostatnost zemřelého, pro to, že již žil odděleně. Mezi poškozenými a zemřelým pak nebyla dána žádná existenční závislost, ani v tomto ohledu tak ke zvýšení nedošlo. Dále soud uvedenou částku snížil o 10 % (50 000 Kč), neboť došlo ze strany obžalovaného k projevu lítosti a soustrasti poškozeným. K většímu snížení však nemohlo dojít, neboť se jednalo o závažný úmyslný trestný čin, třebaže by tento byl spáchán v úmyslu nepřímém. Další snížení částky o 30 % (150 000 Kč) pak soud učinil z důvodu chování samotného zemřelého před spácháním činu, neboť ze spisového materiálu vyplynulo, že celý konflikt zemřelý vyprovokoval. Ačkoliv k této provokaci ze strany zemřelého nedošlo v takové intenzitě, aby se dalo uvažovat o změně právní kvalifikace trestného činu, jeví se soudu jako spravedlivé tuto do výše náhrady újmy promítnout. V neposlední řadě pak soud základní částku snížil ještě o 20 % (100 000 Kč) z důvodu majetkových poměrů obžalovaného, pro kterého ani v budoucnosti nebude snadné přiznanou náhradu újmy uhradit. Byť soud považuje zaplacení náhrady újmy poškozeným za součást přijetí odpovědnosti obžalovaného za jeho závažné protiprávní jednání, přistoupil k tomuto částečnému snížení, neboť je třeba přihlédnout i k tomu, aby pro obžalovaného přiznaná náhrada nebyla zcela likvidační resp. aby tento byl nadále motivován pracovat, zajistit si v rámci možností výkonu trestu pravidelný příjem tak, aby mohl náhradu nemajetkové újmy alespoň postupně splácet (pokud tuto primárně neuhradí jednorázově), a to vše s reálnou vidinou splacení veškerých nároků poškozených. Výsledná hodnota náhrady újmy pro každého z poškozených tak dle shora uvedených úvah soudu činí 300 000 Kč.
37. Dle nálezů Ústavního soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. I. ÚS 2844/14, je pak soud povinen při svém rozhodnutí o výši náhrady újmy v penězích použít princip proporcionality tím způsobem, že porovnají částky této náhrady přisouzené v jiných případech skutkově podobných věcí. Soud proto tento svůj výše uvedený závěr porovnal též s dalšími rozhodnutími soudů v obdobných případech. K tomuto porovnání soud využil právě poškozenými zmiňovaný webový portál datanu.cz, podle kterého např. Krajský soud v Praze svým rozhodnutím ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 7 T 57/2020, přiznal pozůstalým po zemřelém 43letém muži částku 250 000 Kč otcí, se kterým zemřelý žil a měli kladný vztah, částky 100 000 Kč a 150 000 Kč bratrům zemřelého, se kterými měl pozitivní vztah, kdy s jedním se navštěvovali spíše sporadicky a s jedním občasně. V této věci šlo o trestný čin podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku. V rozhodnutí ze dne 23. 2. 2021, sp. zn. 7 To 114/2020 Vrchní soud v Praze zase potvrdil přiznání částek ve výši 240 000 Kč pozůstalým, mimo jiné matce a otcí, po muži ve věku 46 let. Tuto částku soud považoval za přijatelné minimum, přičemž se jednalo o trestný čin dle § 146 odst. 4 tr. zákoníku. Vrchní soud v Praze pak také potvrdil v rozhodnutí ze dne 2. 9. 2020, sp. zn. 8 To 55/2020, přiznání náhrady újmy pozůstalým po zemřelém muži ve věku 44 let, a to ve výši 100 000 Kč, 300 000 Kč nebo 350 000 Kč. V této věci není zřejmé, v jakém rodinném poměru zemřelý s jednotlivými pozůstalými byl, nicméně vztahy měl se všemi kladné, nikdo z poškozených

na něm nebyl ekonomicky závislý a byl s poškozenými v každodenním styku. V této věci šlo opět mimo jiné o trestný čin podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku.

38. V uvedených rozhodnutích tak byly poškozeným v obdobných případech přiznávány částky v rozmezí od 100 000 Kč do 350 000 Kč. Tam, kde byla přiznána částka vyšší, obvykle byli poškození v častém osobním styku se zemřelým, nicméně soud zohlednil i značný pokles hodnoty peněz, který od doby vydání uvedených rozhodnutí nastal.
39. Soud tak uzavírá, že na straně poškozených shledal naplnění podmínek k přiznání nároku na náhradu nemajetkové újmy ve smyslu § 2959 o.z. S ohledem na skutečnosti shora uvedené pak výši tohoto nároku stanovil na částku 300 000 Kč, kterou shledává jako přiměřenou. Proto soud podle § 228 odst. 1 trestního řádu uložil obžalovanému, aby na náhradě nemajetkové újmy zaplatil tuto částku každému z poškozených, jak jsou uvedeni ve výroku tohoto rozsudku. Se zbytkem jejich nároku pak soud poškozené odkázal podle § 229 odst. 2 trestního řádu na řízení ve věcech občanskoprávních.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení. Odvolání se podává u Městského soudu v Praze a rozhoduje o něm Vrchní soud v Praze.

Odvolání musí být v této lhůtě odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda je podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného.

Proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, lze podat odvolání pouze v případě, že rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce soudu navrhl. Proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, může poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, podat odvolání pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení, ledaže v dohodě o vině a trestu souhlasil s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydáním bezdůvodného obohacení a tato dohoda byla soudem schválena v podobě, s níž souhlasil.

Rozsudek může odvoláním napadnout a) státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku, b) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, nejde-li o výrok o vině v rozsahu, v jakém soud přijal jeho prohlášení, c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci a d) poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

Toto právo nepřísluší osobám, které se jej prohlášením výslovně vzdaly a nepřejí si ani, aby je za něj uplatnily osoby k němu ze zákona oprávněné.

Odvolání má odkladný účinek.

Poškozený, jemuž byl odsuzujícím rozsudkem, jímž soud odsoudil obžalovaného k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, přiznán alespoň zčásti nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, má právo žádat o vyrozměnění o konání veřejného zasedání o podmíněném propuštění odsouzeného z trestu odnětí svobody. Žádost poškozený podává soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Praha 12. června 2024

Mgr. Libor Holý v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. P.